

Список використаних джерел:

1. Дерещ В. С. Юридична лінгвістика в Україні: здобутки та перспективи. *Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції*. Т. 4. 2020. С. 133–135.
2. Карпенко Ю. О. Мовознавство. Українська мова: Енциклопедія. 3-є вид., зі змінами і доповненнями. Київ. 2007. С. 381.
3. Мінченко О. В. Юридико-лінгвістична теорія як складова загальнотеоретичної правничої науки: пропедевтичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право*. Т. 63. 2021. С. 22–26.
4. Артикуца Н. В. Юридична лінгвістика як новий перспективний напрям міждисциплінарних досліджень: веб-сайт. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/2461> (дата звернення: 06.06.2022).
5. Доценко О. Л. Лінгвістична експертологія в системі підготовки студентів-філологів: веб-сайт. URL: <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/bitstream/> (дата звернення: 06.06.2022).

Ключові слова: лінгвістика, право, правничі термінологія, кодифікація, мова.
Key words: linguistics, law, legal terminology, codification, language.

ВИДИШЕВА ОЛЬГА ГЕОРГІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри іноземних мов*

ЛАТИНСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ЮРИДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Стаття присвячена аналізу присутності латинських запозичень у французькій юридичній термінології. Латинізми змінили лексичну парадигму французького слова. Поряд із споконвічною основою, що вживалася у сфері повсякденної мови, зміцнюються латинізми тієї ж семантики, що розповсюджувалися у сфері наукової мови. За допомогою латинізмів створюється абстрактна лексика французької мови, латинізми запозичуються насамперед для позначення абстрактних понять, пов'язаних з розвитком науки, державності, освіти, культури. Незважаючи на те, що латинь більше не є мовою права, вона залишила значний слід у юридичній термінології сучасних мов як з точки зору стилю, який, мабуть, відображає ритм правової латині, так і щодо лексики. Як зазначає Маттіла, у романських мовах та в англійській мові лексика, яка сягає корінням у правову латину, в основному з'являється в оригінальній формі або трохи модифікована [1, с. 136].

Показовою є структура запозичень у французькій юридичній термінології, яка говорить про консервативність юридичної термінології будь-якої мови. У цьому випадку наочним доказом цього є терміни-латинізми, що становлять половину запозичень і не асимілювалися

протягом кількох століть. У європейських мовах багато слів латинського походження – це кальки, тобто латинські слова, що використовуються як структурна модель для формування нових слів у сучасних мовах. Французькі юридичні терміни, такі як *législateur*, *session*, *régime*, *constitution*, *adjudication*, *clause*, *actes* мають латинське походження.

У сучасних текстах також зустрічаються латинські цитати у вигляді термінів, висловів чи максим. Можливо, що правові мови також використовують латину, щоб надати текстам риторичного ефекту: у цьому сенсі латинська мова використовується як стилістичний і естетичний засіб для того, щоб вразити читача, щоб показати культуру та професійну компетентність юридичного класу. Законодавці, коментатори, виконавці закону вносять у свої дискурси латинські слова та фрази. Таким чином, риторика правової системи підтримується і набуває престижу. Наприклад, у першому аналізованому тексті: «En conséquence, on propose d'appliquer dans ce cas un régime plus sévère prenant la forme d'une nullité absolue *ab initio*.»[2, с. 267]. «C'est parce que le *jus cogens* incarne des intérêts collectifs d'une nature supérieure que deux Etats ne peuvent pas y déroger par un accord dans leurs relations *inter se*.» [2, 268]. Використовуючи латинізми, юрист шукає способи вплинути на співрозмовника, щоб реалізувати нормативний, позитивний та обмежений характер закону, що базується на системі римського права.

Частота та інтенсивність використання латині в юридичній мові, очевидно, варіюються від однієї мови до іншої. Проте, можливо, що латинські висловлювання у текстах часто викликають труднощі, як із погляду автора, так і з погляду людини, яка читає текст. З цієї причини влада та мовні фахівці в різних країнах запровадили обмеження на використання латині в юридичних документах. Прикладом цього є Циркуляр від 15 вересня 1977 Міністерства юстиції Франції, в якому рекомендується замінити деякі латинські терміни відповідними виразами французькою мовою:

De cuius – Défunt

Ad litem – Pour le procès

Lucrumcessans– Manque à gagner

Frausomniacorruptipit– La fraude vicie tout, etc .

Комісія з модернізації судової мови покликана знайти способи зробити його більш ясним, більш сучасним, більш зрозумілим і більш французьким [3, 6077]. Хоча латинські терміни часто зберігаються в текстах, що розглядаються, все ж краще перекласти латинські фрази. Вибраний еквівалент буде фразою з іменником або інфінітивною фразою. Наприклад: *animuscancellandi* = l'intention de canceler; *animus detinendi*= l'intention de détenir (pour autrui). *Intention* étant l'équivalent choisi par le Comité de normalisation de la terminologie française de la commonlaw pour *animus* [4, с. 243].

Рішення французьких судів сьогодні не містить багато латинських виразів. У другому розглянутому тексті, насправді, французький суд використовує латинський вираз лише в одному випадку. Це вираз «in solidum»:»...attendu que la société Nomadic fait grief à l'arrêt de l'avoir

condamnée *in solidum* avec la société System Log à payer à la société P3C Cob'express une certaine somme à titre de dommages-intérêts...» [5, с. 493].

Римське право, основа сучасного права, вплинуло на присутність латинізмів у юридичній мові. Латинські терміни та висловлювання вважалися засобом, що надає більшої ваги стилю та юридичним аргументам протягом дуже довгого часу. Але сьогоднішня тенденція у тому, щоб видалити латинські висловлювання з юридичної мови.

Список використаних джерел:

1. Mattila Heikki E. S. Comparative Legal Linguistics, Hampshire, Ashgate, 2006. С. 136.
2. Voeffray F. *L'actio popularis* au regard du droit des traités, Gèneve, 2004. С. 267–268.
3. Circulaire du 15 septembre 1977 relative au vocabulaire judiciaire. JORF du 24 septembre 1977, numéro complémentaire. С. 6077.
4. Juridictionnaire ,recueil des diffecultés et des ressource du français juridique. Faculté de droit Université de Moncton [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://www.cttj.ca/documents/juridictionnaire.pdf>
5. L'arrêt de Cour de cassation, civile,Chambre commerciale [Електронний ресурс] – Режим доступа: https://www.actualitesdudroit.fr/documents/fr/jp/j/c/civ/com/2012/12/11/11_25493

Ключові слова: латинські запозичення, юридична термінологія, лексична парадигма, семантика.

Key words: latin borrowings, legal terminology, lexical paradigm, semantics.